



Voorkomt oevertafkalving

Houd nutriënten en bodem vast door oevertafkalving te voorkomen. Diep wortelende oevertplanten in de oever zorgen voor stabiliteit. Deze planten hebben ruimte en rust nodig. Op een oevertprofiel met voldoende ruimte (niet te steil en te kort) kunnen planten groeien. Rust creëer je door het afrasteren en zo min mogelijk maaien van slootkanten en door drinkbakken meer dan 2 meter van de slootkant af te plaatsen.

Oevertafkalving ontstaat wanneer een oever instort of afschuift. Hierdoor gaat vruchtbare landbouwgrond verloren. Met het afkalven van de oevers komen ook nutriënten in de sloot terecht, wat slecht is voor de waterkwaliteit. Een steil oevertalud en kale of vertrapte oevers zijn aanwijzingen voor afkalving.

Oorzaken van afkalving zijn golfslag, stroming, te intensief of te diep baggeren en in de oevers gravende of woelende dieren. Ook vertrapping door vee en te intensief beheer kan oevers laten afkalven. In veengebieden kunnen verzakkingen door veenafbraak ook leiden tot instabiele oevers. Soms is afkalving niet direct zichtbaar doordat de bodem onder de waterlijn wegspoelt naar de sloot.

Agrariërs hebben invloed op afkalving en erosie.

Effectieve maatregelen

Effectieve maatregelen richten zich op het zo min mogelijk belasten van de oever en het stimuleren en behouden van stevig wortelende oevertvegetatie. Dit kan door:

- Oevers (zowel boven als onder de waterlijn) permanent begroeid te houden
- De droge oevertzone te belasten in overeenstemming met de draagkracht en de grond niet te bewerken



Is de maatregel haalbaar

Effectiviteit



Inpasbaarheid



- Op de oevers permanente vegetatie met een sterk wortelstelsel te stimuleren door aangepast (vaak minimaal) maaibeheer
- Te zorgen dat de sloot op de waterlijn niet zwart komt te liggen en oevers een flauw talud hebben door ecologisch slootschonen, bijvoorbeeld met een ecoreiniger.
- Oevers te beschermen tegen sterke stroming en golfslag door een rand aan beschermende oevervegetatie te laten staan. Alleen in extreme situaties is een harde beschoeiing of golfbreker nodig.
- Bij het gebruik van eigen stuwen snelle veranderingen in het waterpeil in de sloot te voorkomen. Het geleidelijk verhogen van het peil zorgt dat de oevervegetatie kan meegroeien en bij het geleidelijk verlagen is de kans op een instabiele oever kleiner.
- Vee uit de oeverzone weg te houden door het plaatsen van drinkbakken op (idealerweise) minimaal 2 meter van de sloot en door het afrasteren van de oever.

Goed voor grond en biodiversiteit

- Door oeverafkalving te voorkomen blijft vruchtbare landbouwgrond behouden en zijn minder herstelwerkzaamheden nodig.
- Stabiele oevers dragen bij aan betere waterkwaliteit door nutriëntenuitspoeling en troebelheid te verminderen.
- Begroeide stabiele oevers met een flauw talud vergroten de biodiversiteit en dragen direct bij aan een betere waterkwaliteit.

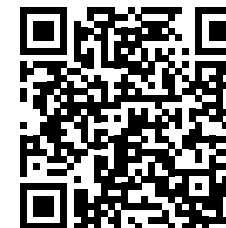
Kosten en opbrengsten

Uit eerdere analyses in veenweidegebieden blijkt dat de baten van stabiele oevers de kosten voor aanleg en beheer van groene oevers vaak compenseren¹. Door het voorkomen van oeverafkalving kan een agrariër tot wel €10.000 per jaar besparen aan verlies van landbouwgrond, oeverherstel en oeverbeheer². Het met rust laten of alleen maaien van oevervegetatie onder de waterlijn heeft geen meerkosten. Voor het deel van de oever boven de waterlijn zal de opbrengst lager zijn. Veedrinkbakken of veedrinkplaatsen kosten tussen 2 en 4 duizend euro. Afrastering kosten enkele honderden euro. Beide maatregelen kosten vooral tijd voor het (ver)plaatsen en onderhouden.

¹ Van Rotterdam et al., 2020. <https://www.nmi-agro.nl/wp-content/uploads/2020/11/1781-Oeverafkalving-20201119.pdf>

² De Natuurverdubbelers, 2022. https://www.natuurverdubbelers.nl/wp-content/uploads/2023/01/FINAL_Publiekssamenvatting-Rekenen-aan-Biodiversiteitsherstel.pdf

Meer weten?



Scan de QR-code voor uitgebreide, actuele informatie over deze maatregel.

Tip:

Neem contact op met het lokale agrarische collectief voor vergoedingen voor natuurvriendelijk beheer van sloot en oevers via Agrarisch Natuur en Landschapsbeheer (ANLb).